

**БОРОТЬБА
З НАЦІОНАЛІСТИЧНИМИ УХИЛАМИ
В КП(б)У ТА КПЗУ**

ВИДАВНИЦТВО „ПРОЛЕТАРІЙ“

БОРОТЬБА З НАЦІОНАЛІСТИЧНИМИ УХИЛАМИ В КП(Б)У ТА КПЗУ

ЗБІРНИК МАТЕРІЯЛУ
З ПЕРЕДМОВОЮ
М. М. ПОПОВА

ВИДАВНИЦТВО «ПРОЛЕТАРИЙ»
1 9 2 7

[329. 14-к]

Упрліт № 1824-к.

Зам. № 529

Тираж 5.000

ПЕРЕДМОВА

Уміщені в цій книзі документи присвячені боротьбі з українським націоналістичним ухилом всередині двох компартій — КП(б)У та КПЗУ.

Така боротьба має величезне значіння, тому що цей націоналістичний ухил надто сприяє зовнішній і внутрішній контр-революції.

Наші вороги надто зацікавлені просуванням і зміцненням націоналістичного ухилу в КП(б)У та КПЗУ, бо це визначає розклад партійних лав, дезорганізацію лав пролетаріату й мас трудящих перед лицем могутніх ворогів.

Про це досить докладно й переконливо сказано в самих документах і тому немає чого повторюватися в передмові.

Ми хотіли б визначити лише один момент, що його немає в документах. Його потрібно завжди мати на увазі, підходячи до оцінки ролі й значіння українського націоналістичного ухилу серед КП(б)У та КПЗУ. Якщо казати про КПЗУ, то треба констатувати, що боротьба з націоналістичним ухилом серед КПЗУ є перш за все боротьбою з українським націоналістичним ухилом, бо такий

національний склад КПЗУ. Переважна частина членів цієї партії складається з українських щодо національності робітників та селян, деякі з них ще не порвали остаточно ідейно-психологічного зв'язку з дрібною буржуазією.

Декільки инакше стоїть справа в КП(б)У. В середині КП(б)У не менше, коли не більше значіння, ніж боротьба з українським націоналістичним ухилом, має боротьба з ухилом у бік російського великодержавного шовінізму. Різке відмежування від Шумського й невеличкого гуртка його однодумців у жодній мірі не визначає сигналу до зменшення або хоча б до послаблення цієї боротьби.

Навпаки, стале провадження національної політики, зокрема провадження українізації, нещадна боротьба із всіма ухилами в бік російського великодержавного шовінізму, хоча б у формі пасивного саботажу провадження українізації, залишається найважливішим завданням нашої партії, бо чим рішучіше партія провадить українізацію й бореться з впливами великодержавного шовінізму й навіть з ухилами до нього в нашій країні, особливо в партії, тим міцніше зростається вона органічно з українськими робітниками та селянськими масами, тим безнадійнішою стає спроба всіх контр-революціонерів, хто б вони не були, у своїй боротьбі проти міжнародньої революції та СРСР, спекулювати українським національним питанням.

М. М. Попов.

20/VII—27 року.

Заява ЦК КП(б)У до Виконкому Комінтерну.

Стверджена останнім пленумом ЦК КП(б)У.

Суперечки, що виникли в незначній групі членів КП(б)У на чолі з тов. Шумським, з лінією партії при проведенні національної політики, вийшли за рямці однієї лише КП(б)У, після того, як намагання тов. Шумського дискредитувати лінію КП(б)У в національному питанні, які не зустріли абсолютно ніякого відгуку в партійних колах, знайшли певний відгук і співчуття в частині комуністів в окупованій Польщею частині Західньої України, що живиться чутками й брехливими інформаціями українських націонал-угодівців, які йдуть на угоду з польською буржуазією.

Це співчуття виявилось у відхиленні більшістю пленуму ЦК КПЗУ резолюції, що засуджує націоналістичний ухил тов. Шумського, якого одверто підтримав на останньому пленумі ЦК КП(б)У член ЦК КПЗУ і кандидат в члени ЦК КП(б)У—т. Максимович.

Лінія керівників КПЗУ зв'язана з питанням про ставлення ЦК КП(б)У до позиції тов. Шумського, стає предметом обговорення КПП і ВККІ. ЦК КП(б)У вважає за потрібне викласти свій погляд на сучасне політичне становище на Україні, з погляду проведення національної політики й боротьби з національними ухилами, які зараз є, зокрема з ухилом, зв'язаним з ім'ям тов. Шумського.

1. У свій час, ще напередодні світової імперіалістичної війни, Володимир Ілліч Ленін висунув українське питання, як одно з найважливіших національних питань для нашої партії. В усій своїй роботі, як у період громадянської війни, так і в період мирного радянського будівництва КП(б)У виходила з основного твердження ленінської національної політики, що лише під проводом пролетаріату в процесі соціальної революції, яка знищує владу пануючих класів, можна правильно розв'язати національне питання й здійснити справжнє визволення пригноблених національностей. Це основне твердження тактики ВКП і КП(б)У, як ленінської більшовицької партії, блискуче підтвердилось в усій історії революції на Україні, де українська державність, що розкріпачила трудящі маси українського народу від вікового національного гніту, була створена не руками націоналістичної дрібної буржуазії, а руками пролетаріату, що притягував на свій бік широкі трудящі маси. Труднощі розв'язання національного питання й

проведення національної політики на Україні ускладнилися тим, що відносна більшість пролетаріату не була українською своєю мовою, це підтримувало всередині КП(б)У помилки в бік недооцінки національного питання на Україні, зокрема в бік люксембургіянських поглядів, що, проте, партія їх перемогла. Однією з основних умов, що забезпечила перемогу революції на Україні й створення УСРР під проводом пролетаріату, яка ввійшла до складу СРСР, як вільний і рівноправний член, була найтісніша спілка робітничого класу України з робітничим класом Росії, ленінський комуністичний провід ВККІ і ЦК ВКП(б).

2. Радянська влада на Україні зміцніла в боротьбі на два фронти: проти поміщицько-буржуазної єдинонеделімської російської контр-революції (денікинщина) і проти дрібно-буржуазної української контр-революції (петлюрівщина), підтриманої в 1919 і 1920 роках польськими поміщиками й буржуазією на чолі з Пілсудським. Ця боротьба закінчилась повним розгромом російської й української контр-революції, знищенням їхньої основної соціальної бази шляхом експропріації поміщиків, буржуазії й передреволюційного куркульства, об'єднанням широких трудящих мас (насамперед селянства) навколо пролетаріату, повним розкладом дрібно-буржуазних антирадянських партій (українські с.-д., україн. с.-рев., російські меншовики Бунд).

3. Нещадно перемагаючи всі ворожі сили й твердо провадячи правильну ленінську політику, наша партія на тлі загального зросту господарства СРСР, зросту соціалістичних елементів цього господарства, насамперед, піднесення активності робітничого класу й об'єднання навколо нього селянських мас—досягла зміцнення радянської України, як державного організму, міцно звязаного з усім Радянським Союзом, відбудування народнього господарства на соціалістичній базі, широкого втягнення трудящих мас всіх національностей до державного й господарчого будівництва й наближення держапарату до цих мас, величезного розвитку української культури, придушеної й пригніченої за царату (школа, преса, література), зміцнення звязку партії з українськими робітничими й селянськими масами, висунення величезних кадрів українських робітників на провідну, державну, господарчу й партійну роботу, значних досягнень у галузі оволодіння нашою партією всім українським культурним будівництвом.

4. За останні два-три роки, на ґрунті розвитку непу, зросту капіталістичних елементів нашого господарства як у місті, так і на селі, помічається певне відродження антирадянської активності буржуазії, розгромленої або придушеної за часів громадянської війни. Таке відродження означає між иншим зріст шовінізму серед буржуазії, що розвивається, який до певної міри впливає на

селянство і навіть на робітників і який відбивається в деяких настроях усередині партії, звязаної тисячами ниток з соціяльним оточенням. Ті політичні труднощі, що випливають із господарчого зросту країни в умовах непу (диференціяція села, аграрне перенаселення, певне зміцнення куркульства й приватного капіталу) на Україні дають себе знати загостренням національних взаємин, офарблюючи контр-революційні реставраторські жадання в різні шовіністичні кольори (російський, український, єврейський шовінізм, антисемітизм і т. инш.).

5. Ми маємо на Україні, насамперед, посилення російського шовінізму. Коріння російського шовінізму, не дивлячись на економічну експропріацію класів і груп, що є його основною підпорою (велика буржуазія, поміщики, вища військова й цивільна бюрократія), ще глибоко лежать у товщі російського міського міщанства (буржуазії) і в інтелігентсько-спецівському прошаруванні, при чому російський шовінізм на Україні зустрічає широку підтримку в масах російського міщанства на Україні. Зокрема шовіністично настроєні робітники нашого радянського апарату тисячами ниток звязані з такими ж робітниками, що обслуговують союзні апарати. Такі робітники до цього часу всупереч політиці й лінії партії, часто-густо потрібну для зміцнення радянської влади централізацію намагаються використати для боротьби з економічним і культурним розвитком національних республік.

6. Треба констатувати певне тиснення на групи робітників і на членів партії російської націоналістичної великодержавної стихії, що прагне зберігати на радянській Україні за російською культурою те привілейоване становище, яким вона користувалася за царату. Таке тиснення об'єктивно підтримується окремими виступами всередині партії, що суперечать тій національній політиці, яку провадить партія, і що прямо грають на руку шовіністичному російському міщанству. Російський націоналістичний ухил у партії полягає в ігноруванні або недооцінці значіння національного питання на Україні, що її часто приховується інтернаціоналістичними фразами, яке виявляється: 1) в зменшуванні значіння України, як частини СРСР, у прагненні тлумачити утворення СРСР, як фактичну ліквідацію національних республік; 2) у проповіді нейтрального ставлення партії до розвитку української культури, у трактуванні її, як відсталого, селянської, в протилежність російській „пролетарській“; 3) в намаганнях за всяку ціну зберігти перевагу російської мови у внутрішньому державному, громадському й культурному житті України; 4) у формальному ставленні до проведення українізації, що її визнають часто лише на словах; 5) в некритичному повторенні шовіністичних великодержавних поглядів про так звану штучність українізації, незрозумілу для народу „галицьку“ мову й т. инш. і в культивуванні цих поглядів усередині

партії; 6) в прагненні не провадити політики українізації по містах і серед пролетаріату, обмеживши її лише селом; 7) в надзвичайно тенденційному роздмухуванні, окремих перекручувань підчас проведення українізації, в намаганнях змалювати їх, як цілу політичну систему порушень прав національних меншостей (росіян, євреїв).

Цей ухил об'єктивно скерований на послаблення партії, підриву її звязку з трудящими масами, він заховує в собі загрозу розриву між робітничим класом і селянством, підігріває український націоналістичний ухил і утруднює засвоювати національну політику членам партії, які її не засвоїли.

Партія до цього часу з успіхом перемагала цей ухил, і надалі буде провадити проти нього нещадну боротьбу, даючи гостру відсіч всім намаганням зірвати національну політику, яку провадить партія, чим би такі намагання не приховувались.

7. Поруч із зростом російського шовінізму ми маємо перед собою безперечний зріст українського шовінізму. Революція розгромила куркульство—основну матеріальну базу української контрреволюції в минулому. Частина цього розгромленого куркульства за останні роки, до певної міри, знову підвелась на ноги. З куркульством старим і новим звязана певна частина сільської інтелігенції. Все ще недосить задовольняючий матеріальний стан маси селянської інтелігенції, особливо

вчителів, сприяє зростові впливу куркульства на сільську інтелігенцію. До революції ми майже не мали в місті української буржуазії і міської інтелігенції. Тепер вона стає з кожним роком помітнішою силою, поповнюючись коштом виходців з села, зміцнюючи свої позиції в економіці й держ-апараті та намагаючись підбити під свій вплив певну частину радянських службовців, робітників і членів партії. Ця буржуазія, і в першу голову інтелігенція, нині особливо енергійно формує свої кадри, намагаючись оволодіти всім культурним процесом і скерувати його в буржуазне річище.

Вона постачає ідеологію, що політично оформлює сподівання ворожих нам соціальних верств. Деяка частина її, яка ще недавно стояла на змінювільській позиції, розчарувавшись в своїх надіях на переродження радянської влади, схиляється тепер до явно антирадянської платформи. Таким чином, у нас формується ідеологія буржуазної реставрації на Україні під гегемонією української міської буржуазії, яка нині розвивається і йде в тісному блокові з куркульством за підтримкою міжнароднього імперіялізму. Хоч всієї програми в повному обсязі доки що не розгортається, але вже тепер одверто виявляється прагнення скерувати економіку України на шляхи капіталістичного розвитку, тримати курс на звязок з буржуазною Європою, протиставлячи інтереси України інтересам інших радянських республік. Ця ідеологія культивується серед

деяких кол українських літераторів, типу неокласиків, серед вищої академічної інтелігенції, радянських та кооперативних спеців, що мають безперечний духовний звязок з тими верствами буржуазії Західньої України, на чолі яких стоїть УНДО.

8. Відбитком цієї ідеології серед нашої партії є український націоналістичний ухил. Суть його полягає: 1) в недооцінці та нерозумінні ролі робітничого класу й комуністичної партії в розв'язанні національного питання на Україні; 2) в суто-бюрократичному націоналістичному підході до темпу та до форм прилучення неукраїнської частини робітничого класу на Україні до української культури, в розумінні форсування цього темпу, що на практиці виливається в вимогу силоміць українізувати руських та інших робітників; 3) в певній зневірі в сили й здатності нашої партії провадити національну політику на Україні, в упадництві та пораженьських настроях що-до перспектив нашого соціалістичного будівництва; 4) в систематичному прагненні підірвати довір'я до основних партійних кадрів, зокрема до руських товаришів і особливо до тих, хто прибуває на Україну з інших союзних республік; 5) в цілком перекрученому уявленні про нашу партію, як про носія руського шовінізму, що ніби-то пригноблює комуністів-українців; 6) в лютomu цькуванні українських товаришів, що провадять правильну партійну лінію; їх кваліфікується зрадниками, ренегатами, „презренними

малоросами“, то-що; 7) в цілком певній підтримці проповіді орієнтації української культури на капіталістичну Європу в протывагу Москві.

9. Перелічені помилки та перекручення частково виявились у виступах Хвильового, Максимовича та Шумського. Ці виступи пояснюються значною мірою фактом рецидиву старих помилок, які чинили товариш Шумський і інші, ще перед вступом їх до компартії. У перебігові громадянської війни різні українські націонал-соціалістичні партії та групи, що відщеплювались від основного табору української-дрібної буржуазії та переходили на радянську платформу, дуже довго не могли збагнути ні основної засади лєнінської національної політики про провідну роль робітничого класу та компартії (КП(б)У) в українській революції, ні всього революційного значіння найщільнішої спілки робітничого класу України з робітничим класом Росії (ще року 1920 тов. Шумський на конференції боротьбистів кваліфікував нашу партію, як організацію окупантів). Змагаючись проти провідної ролі робітничого класу та нашої партії в українській революції і протиставлячи радянську Україну радянській Росії, українські націонал-соціалістичні партії „об'єктивно працювали в напрямі національного розколу сил пролетарської диктатури на Україні“ (із резолюції Комінтерну про УКП).

Завзята боротьба нашої партії з українськими націонал-соціалістичними партіями, що стояли на

радянській платформі, але намагалися протиставити себе КП(б)У, завершилась цілковитою ідейною перемогою нашої партії, завершилась тим, що „кращі елементи цих партій, зрікшись своїх помилкових позицій та прийнявши комуністичну програму й тактику, ввійшли до складу нашої партії, прийшовши таким чином до лєнінізму“ (із постанови червневого пленуму). ЦК з задоволенням відзначає, що більшість колишніх боротьбистів, укапістів, незалежників, які ввійшли до нашої партії, цілком асимілювалась в лавах більшовицької партії. Проте, знайшлись поміж них і такі, що під натиском дрібно-буржуазної націоналістичної стихії, яка останнім часом посилилась, знову стали на шлях своїх старих помилок, розвинувши та доповнивши їх.

10. Це підтверджує не лише значна подібність поглядів нинішніх українських ухильників до історичних помилок боротьбистів. Це підтверджують також власні заяви тов. Шумського. На засіданні комісії ЦК КП(б)У, що виробляла тези в національному питанні, ухвалені червневим пленумом 1926 року, тов. Шумський, настрої якого в цьому розумінні можна вважати за типовий, рішуче заперечував, щоб згадувати в тезах колишні помилки боротьбистів (перед вступом до КП(б)У), посилаючись на те, що цих помилок не зафіксував Комінтерн. 12 травня 1926 року т. Шумський так говорив за своє небільшовицьке минуле: „У

мене, крім боротьби за класове та національне визволення робітничого класу в спілці з селянством, жодних інших традицій не було, і від цього я, протягом цілої своєї революційної діяльності, почавши від 1909 року, ні на йоту не відступався... Не відмовляюся ні від чого в своєму минулому, бо вважаю, що боровся так, як належало більшовикові-ленінцеві в умовах української дійсності, хоч тоді я ще не був у партії Леніна. Я його (минулого) не зрікаюся, а, навпаки, пишаюся з свого минулого". Таким чином, виходить не лише виправдання всіх помилок боротьбистів, але й виправдання лінії партії українських есерів, до якої раніше належав т. Шумський, лінії перед розколом партії. Так само сам Шумський визнав факт впливу на нього дрібно-буржуазних українських націоналістів нині. В листі, адресованому ним ЦК КП(б)У з 3 лютого, написано, що в розпорядженні комуніста-українця мало розумних та переконливих аргументів, щоб відбивати розмови українських націоналістів. „На жаль, треба констатувати, що в словах ворога, де подається оцінку становища комуніста-українця в партії, багато гіркої правди, бо комуніст-українець справді відчуває себе пасинком партії“. Автор листа прямо видає себе з головою цими словами, бо виказує, що його заяви про панування в партії руського комуніста та про „ніби пригнічене становище українських комуністів“ просто надхнено розмовами во-

рогів, що їм він не в силі протиставити за власним зізнанням витриманої комуністичної лінії.

Зважаючи на те, що в заявах представників КПЗУ випнуто питання персонально за Шумського та його відкомандирування, ЦК КП(б)У мусить відзначити, що протягом цілого останнього періоду, коли вся партія знизу до гори як-найенергійніше працювала над розв'язанням величезної ваги завдань, що стоять перед нею, і особливу увагу віддавала проведенню українізації, тов. Шумський провадив уперту систематичну боротьбу проти ЦК та його провідного органу — політбюра, заміняючи ділову роботу безвідповідальною парламентською опозиційністю. Своє перебування на посту НК Освіти за останні півтора роки тов. Шумський, всупереч інтересам ділової практичної роботи, використав в інтересах групової боротьби, хоч ЦК КП(б)У не раз намагався шляхом товариського впливу примусити його припинити цю боротьбу і ввійти в загальну роботу. Немає жодного сумніву, що висунення за останній час значного числа нових українських робітників, яке позбавило т. Шумського та невеличку групу його однодумців всякої можливості претендувати на монополію представництва української частини партії, надало останнім часом особливо неприпустимих форм і тону їхній боротьбі проти ЦК.

11. Наша партія на Україні має великі досягнення по всіх царинах своєї роботи (їх визнав

Комінтерн в резолюції з 24/XII—24 р. про УКП), по лінії проведення національної політики. Але ж перед нею стоять великі труднощі. Спроби української дрібної буржуазії політично оформитися проти радянської влади відбуваються під стягом націоналізму. Це покладає на нашу партію обов'язок посилити боротьбу з ідеологією українського націоналізму, поруч з іншим вельми важливим завданням — боротися з руським шовінізмом, не допускати поширюватися цій ідеології в робітничих та селянських масах. Основна небезпека українського націоналістичного ухилу в лавах партії полягає нині в тому, що він намагається розкласти й знесилити та деморалізувати сили партії на цій найважливішій ділянці фронту. Ту національну боротьбу, що відбувається всередині дрібної буржуазії (руської, української, єврейської) і веде за собою посилення націоналізму всіх кольорів і відтінків, українське ухильництво (як і всяке національне ухильництво) намагається перенести до робітничого класу й партії. Така робота просто веде до підриву та розкладу нашої партії, а значить до підриву пролетарської диктатури. Вона об'єктивно допомагає виробити ідеологію тим силам, що організуються в країні проти диктатури пролетаріату.

12. Небезпека українського націоналістичного ухилу в лавах КП(б)У не вичерпується лише тим, що він об'єктивно грає в руку ворожим силам

радянської України. Нині в цілому капіталістичному світі провадиться шалену агітацію проти СРСР — „проти Москви“. Робиться все можливе, щоб прищепити робітничим масам капіталістичних держав переконання, що в СРСР жодного соціалізму немає, що більшовики ведуть собі й далі імперіялістичну зовнішню політику царату, що всередині країни вони, за прикладом царату, пригнічують неруські національності, що вся більшовицька національна політика є порожні слова та облуда, що як більшовицька Москва „звоювала“ Україну та Грузію, так нині вона готується звоювати Китай. Гасло „геть від Москви“ в міжнародньому робітничому рухові є гасло II Інтернаціоналу, є гасло амстердамівців та тих ультра-лівих комуністів, що стали знаряддям буржуазії і соціал-демократії. Діяльність загально-партійної опозиції досі на ділі сприяла цьому цькуванню Комінтерну, ВКП та СРСР своїми твердженнями про переродження нашої партії, термідоріянство, національний реформізм та національну обмеженість, так само лінія українських ухильників (хоч вони й становлять у партії мізерну групу), що намагається дискредитувати нашу партію та нашу національну політику, по суті ллє воду на млин націонал-шовіністів цілого світу та всього Радянського Союзу, допомагає їм сіяти недовір'я до ВКП і Комінтерну, до лєнінських гасел розв'язання національного питання серед пригнічених національностей всього світу.

Особливу небезпеку націоналістичного ухилу всередині КПЗУ, за нинішньої міжнародньої ситуації, ЦК КП(б)У вважає за потрібне з'ясувати окремою резолюцією.

ЦК КП(б)У вважає за свій обов'язок висловити певність, що наша партія, яка об'єднала в своїх лавах авангард пролетаріату України, загартованого в боях громадянської війни, що здолав піднести та зміцнити після всієї руйнації контр-революції господарство країни, за могутньої підтримки трудящих мас, у щільному поєднанні з робітничим класом цілого Союзу, під випробуванням ленінським проводом ЦК ВКП(б), за співчуття й підтримки міжнароднього пролетаріату, — здолає перемогти всі труднощі, які стоять перед нею, здолає й далі провадити правильну ленінську політику, даючи рішучу та тверду відсіч усім ухилам.

Резолюція пленуму ЦК КП(б)У про лінію національної політики КПЗУ.

I

Події останніх місяців у Західній Україні, що мають безпосередній зв'язок із загальним міжнародним становищем і небезпекою війни, яка чим далі зростає, примушують КП(б)У як-найважливіше поставитись до ситуації, що утворюється в Західній Україні, та до пересування взаємин громадських сил, що там намічається, бо однією з основних точок прикладення міжнародного і зокрема англійського імперіялізму, який підготовляє війну,— є сучасна фашистська Польща, а польський фашизм, в свою чергу, намагається обернути Західню Україну в плацдарм для наступу на радянську Україну, використовуючи при цьому ті зміни співвідношення сил на Західній Україні, що відбулися останнім часом.

1. Західньо-український буржуазний націоналізм поволі міняє свої позиції в питанні про державне становище Західньої України всередині польської буржуазної республіки. Після поразки в національній

війні з польськими легіонами 1919 р. західня українська буржуазія спершу, до певної міри, йшла за національно-революційним рухом трудящих мас Західньої України, намагаючись ним керувати й залишаючись на ґрунті невизнання державної влади польської буржуазії. Після оформлення приєднання Галичини до Польщі постановою ради послів 14-III—23 р. західньо-українська буржуазія поволі переходить на ґрунт легальної опозиції до польської державної влади, все далі відходячи від революційних метод боротьби.

Революційна боротьба західньо-українських трудящих мас, селянства й дрібної буржуазії, що орієнтувалася на Радянську Україну, останніми роками йшла під знаком зростання впливу робітничого класу, як найпослідовнішого, найвитривалішого та найсамовідданішого борця проти політичного, національного та соціального гноблення українського народу в польській буржуазній республіці, що підривало колишню гегемонію західньо-української буржуазії в національно-революційному русі.

З другого боку, робітничий рух, що організується, впертість робітників, яка все зростає, у відстоюванні своїх професійних інтересів, економічні страйки, а також боротьба західньо-українських селян проти яремно-дихварських аграрних взаємин невдержної поміщицької експлоатації та безправного стану,— протиставили західньо-українську

буржуазію цієї боротьбі західньо-українського робітничого класу й селянства, цеб-то переважної частини українського населення Західньої України.

Єдиному революційному фронтові українських, польських, єврейських пролетарів Західньої України та боротьбі західньо-українських селян проти поміщиків все дужче почав протистояти єдиний класовий фронт української, польської і єврейської буржуазії українських куркулів і польських поміщиків, що об'єднують свої сили проти спільного соціального ворога під крильцем польського фашизму.

Західньо-українська буржуазна інтелігенція мріє знайти на цьому шляху забезпечення для прикладення своїх сил, для забезпечення тепленьких місць на державній і громадській службі, що з нею її викинуто в попередні часи боротьби з урядом польської республіки.

Нарешті, певна політична стабілізація в Польщі і, правда, дуже відносно господарче зміцнення польської республіки, порівнюючи з часами повної господарчої руїни та інфляції,— дає західньо-українській буржуазії надію на змогу забезпечити свої конкретні матеріальні інтереси коштом трудящих мас Західньої України, шляхом зрадництва національно-революційного руху західньо-українських трудящих мас та угоди з сучасним польським урядом.

2. Цю намічену угоду західньо-української буржуазії з урядовим польським фашизмом провадиться зараз шляхом залаштункових переговорів

та комбінацій, розрахованих на те, щоб обдурити трудящі маси Західньої України й утворити зовнішню видимість розв'язання українського національного питання на ґрунті польської буржуазної державности. До цього скеровано останнім часом і заходи Пілсудського: переговори про легалізацію підпільного українського університету, порівнююче послаблення темпу полонізації українських народніх шкіл, надання певної свѣбоди кооперативним організаціям, що ними керують українські партії, повернення на роботу деякої кількості раніше звільнених українських урядовців і т. д., при чому все це відбувається в супроводі надзвичайного зміцнення репресій, скерованих проти робітничого класу й селянства.

3. Перехід західньо-української буржуазії, що раніше хиталася між орієнтацією на західні буржуазні уряди, на їхню ніби-то допомогу та орієнтацію на радянську владу,— на ґрунт погодження з польським фашизмом—є рішучим розривом з тенденціями до радянської орієнтації і з тими формами розв'язання національного, зокрема українського питання, що провадить радянська влада. Погодження західньо-української з польською буржуазією визначає підтримку останньої в справі пригноблення робітничих і селянських мас Польщі, і одночасно освітлює перехід української буржуазії на бік польського фашизму в тій війні, що останній тепер за вказівками Лондону готує „проти Москви“,

„за європейську культуру“, „за приєднання України до європейської культури“.

Тепер, по всій західньо-українській буржуазно-націоналістичній пресі всі західньо-українські буржуазні партії та організації з цілковитою одностайністю з усіма польськими антипролетарськими партіями, провадять скажену кампанію наклепів та інсинуацій проти Радянського Союзу й зокрема проти УСРР; ця кампанія ставить за своє завдання дискредитувати роботу, що її провадить КП(б)У на радянській Україні, роботу в справі розв'язання українського національного питання, розвитку української культури, будівництва української радянської республіки. Ця кампанія брехень та наклепів на УСРР та КП(б)У — необхідна складова частина роботи польської військової партії для забезпечення тилу, можливого наступу на СРСР шляхом дезінформації та дезорієнтації західньо-українських трудящих мас утворенням серед них недовірливого й неприязного, а якщо пощастить, то й ворожого ставлення до республіки Рад.

4. Головним провідником та основним представником угодівської політики відносно польського фашизму в Західній Україні є УНДО (Українське Національне Демократичне Об'єднання). На цей самий шлях стає український фашизм, що підніс свою голову, і поволі від своєї минулої німецької та антипольської орієнтації намагає шлях до угоди з польським урядом для боротьби проти Рад.

Слідом за середньою буржуазією та зачатками великої, а також за верхівками буржуазної інтелігенції, репрезентованими УНДО, стають на шлях відходу від участі в національно-революційному русі (хоч ще і не зовсім певно, і роблячи в цьому напрямі лише перші кроки) і деякі елементи дрібної буржуазії, міської й сільської. Зберігаючи попередню зовнішню революційну фразеологію, українські радикали в дійсності йдуть за УНДО в питаннях державної політики, виступаючи в окремі угоди, а в деяких місцях і в постійний блок із ППС, що підтримує Пілсудського.

Помітно хитання серед окремих елементів з лівої течії УНДО (на чолі з газетою „Рада“, що репрезентує напрям колишнього президента західноукраїнської народньої республіки Петрушевича, хоч в цілому ця організація тепер пориває з УНДО, намагаючись намітити самостійну політику). Помічаються хитання та відходи в селянсько-міщанських організаціях, що до цього часу безпосередньо приєднувалися до національно-революційного руху. Антирадянський виступ у сеймі колишнього депутата сельроба — Васинчука, що організує тепер окрему селянську партію, яка фактично орієнтується на Пілсудського, є дуже показовим. У самому сельробі відбувається внутрішня зміна, при чому деякі, навіть провідні, елементи сельробів під впливом кампанії брехень та наклепів угодівської буржуазії проти Радянської України стали

на позицію недовір'я й певної неприязни до лінії національної політики, що провадить КП(б)У на радянській Україні.

5. Таким чином, останнім часом на Західній Україні складається нове й складне співвідношення громадських сил. Велика й середня буржуазія переходить на ґрунт угоди́вства з польським фашизмом, відмежовуючись від національно-революційного руху. В дрібній, міській і сільській буржуазії відбувається певне хитання. Намічається відхід її верхівок від національно-революційного руху, її підтримка кампанії наклепів, що провадить УНДО проти радянської України, при чому, проте, значні маси дрібної, міської й сільської буржуазії на ґрунті повної незабезпечености територіяльних, політичних і національних прав залишаються ворожими до погодження з польським фашизмом, зберігають колишню опозиційну й навіть ворожу позицію до польської буржуазної республіки. Нарешті, широкі трудящі маси Західньої України на чолі з робітничим класом провадять далі боротьбу за своє соціальне й національне визволення.

6. Широких трудящих мас Західньої України, які б не були хитання та вагання і навіть зради окремих представників, в силу об'єктивних причин свого економічного, політичного й національного становища, не може захопити буржуазія на шлях погодження з польським фашизмом.

Інтереси широких українських мас Західньої України не можуть бути забезпечені в рядах існуючої політичної системи фашистської Польщі. „Поступки“ польського фашистського уряду в українському національному питанні, не зважаючи на всю їхню мізерність, мають на увазі лише буржуазну верству українського народу і не зачіпають широких народніх мас.

Широкі робітничі й селянські маси Західньої України не можуть на ґрунті сучасного польського режиму одержати хоч якого-небудь задоволення в галузі економічній або національній. Надзвичайне малоземелля й безземелля західньо-українських селян, наявність численних латифундій, що належать польським поміщикам, особливо в Західній Волині, напівневільницька залежність селян від поміщиків, безпосередня зацікавленість найбільших представників провідних польських партій у тому, щоб зберігти існуючі порядки гноблення селянина в Західній Україні, наявність значних мас військових польських колоністів з числа колишніх легіонерів, що позаймали відібрані від українського населення землі, численні кадри польського чиновництва в Західній Україні, безпосередньо зацікавленого в тому, щоб зберігти національне поневолення західньо-українських трудящих мас,— всі ці умови визначають збереження та дальше зміцнення тих самих форм, що існують і тепер,— економічного й національного поневолення

трудящих мас Західньої України,— і утворюють передумови для дальшого національно-революційного руху.

Таким чином, в Західній Україні відбувається боротьба за широкі селянські маси між західньо-українською буржуазією, що стає на шлях національної угоди, з одного боку, та робітничим класом, що йде під прапором соціалістичної революції і національного визволення поруч з пролетаріатом Польщі проти польського фашизму — з другого.

У цій боротьбі між робітничим класом і буржуазією за вплив на широкі маси селянства, за угоду з польським фашизмом або за дальший розвиток національно-революційного руху, за спілку з польською буржуазією або з польським пролетаріатом, за орієнтацію на капіталістичну Європу або на СРСР,— саме в цій боротьбі полягає основне питання сучасного політичного життя Західньої України.

II

У цій боротьбі буржуазія намагається розікласти сили свого ворога, дезорієнтувати його, намагається стягнути робітничий клас з шляху послідовної класової політики, намагається внести розбрат до лав комуністичної партії. Останнім часом у діяльності провідного органу КПЗУ, її ЦК, ми, на жаль, спостерігаємо цілу низку тривожних сим-

птомів, що свідчать про явний вплив буржуазної і дрібно-буржуазної ідеології на КПЗУ; це в значній мірі пояснюється порівнюючою молодістю КПЗУ, її все ще недостатньою пролетарською базою та відсутністю в цій партії старих і міцних ленінських традицій.

ЦК КП(б)У зазначає, що останнім часом йому доводилося давати товариські вказівки представникам ЦК КПЗУ на можливі загрози й ускладнення, що намічалися в зв'язку з політичною лінією КПЗУ. ЦК КП(б)У давав вказівки, наприклад, представникам ЦК КПЗУ т. т. Василькову й Максимовичу на початку цього року підчас їхніх доповідей в ЦК КП(б)У—на доконечну потребу зміцнити роботу в КПЗУ перш за все серед робітників, щоб усунути можливий одрив від пролетарської бази. ЦК КП(б)У тоді таки зазначав на загрозу, що повстала перед КПЗУ, загрозу, поставлену нею перед собою завданням роботи серед українського дрібного міщанства, яке бере участь у національно-революційному русі, загрозу поворотного впливу цього дрібного міщанства на нестійкі та невитримані з ідейного боку елементи самої КПЗУ, що зокрема вийшли з лав того ж міщанства. ЦК КП(б)У зазначив непевну й невитриману позицію редактора органу ЦК КПЗУ „Наша Правда“, що не виявив свого твердого ставлення до боротьби, яка провадилась всередині КП(б)У проти націоналістичних ухилів групки Хвильового. Кінець-кінцем,

ЦК КП(б)У був змушений звернутися до ЦК КПЗУ з листом, де просив виявити своє ставлення до виступу члена ЦК КПЗУ і кандидата в члени ЦК КП(б)У тов. Максимовича на пленумі ЦК КП(б)У, на якому т. Максимович у своєму виступі не тільки не одмежувався, а солідаризувався з націоналістичним ухилом всередині КП(б)У в особі т. Шумського, та в своєму виступі й сам виявив націоналістичний ухил і перехід на погляд дрібної буржуазії, саме в національному питанні.

Тепер, заслухавши доповідь про останній пленум ЦК КПЗУ, ЦК КП(б)У констатує:

1. Лист ЦК КП(б)У до ЦК КПЗУ в національному питанні в УСРР та на Західній Україні й про націоналістичні ухили в цьому питанні не зустрів згоди та підтримки з боку ЦК КПЗУ.

2. Пленум ЦК КПЗУ більшістю голосів одмовився відмежуватися від дрібно-буржуазного націоналістичного ухилу т. Максимовича, який він виявив у своєму виступі на пленумі ЦК КП(б)У та в його підтримці фракційного націоналістичного ухилу в лавах КП(б)У, що ним керував т. Шумський.

3. Пленум ЦК КПЗУ, не прийнявши утримання величезної більшості членів ЦК КПЗУ при голосуванні резолюції, пропонованої представником Комінтерну, лінію якого ЦК КП(б)У цілком ухвалює, — таким чином, фактично відмовився взяти тверду більшовицьку позицію в тій боротьбі, що її проводять проти КП(б)У на території Західньої України

всі українські націоналістичні контр-революційні фашистські організації за підтримкою польського фашизму.

4. Навпаки, відмовившись визнати помилковість та шкідливість виявленого КП(б)У націоналістичного ухилу т. Шумського, а також помилковість і шкідливість націоналістичного ухилу в КПЗУ тов. Максимовича, пленум ЦК КПЗУ тим самим ідейно допомагає цим націоналістичним ухилам. Заявляючи на словах про свою ніби-то повну ідейну солідарність з усіма постановами КП(б)У в галузі національної політики, і одночасно підтримуючи націоналістичні ухили в КП(б)У та не одмежовуючись від націоналістичного ухилу в самій КПЗУ з боку т. Максимовича, пленум ЦК КПЗУ тим самим стає сам на шлях цього ухилу, і таким шляхом утворюється єдиний фронт націоналістичного ухилу в українському національному питанні на радянській і Західній Україні.

5. ЦК КП(б)У констатує нечуваний факт, що в питаннях, в яких націоналістичні контр-революційні організації однієї країни провадять скажений похід проти комуністичної партії другої країни, цей похід не зустрічає достатнього опору з боку комуністичної партії першої країни.

В той час, коли КП(б)У провадить напружену боротьбу проти націоналістичних ухилів у своїй країні і коли ця боротьба зустрічає скажене обурення всіх фашистських націоналістичних груп

Західньої України, пленум ЦК КПЗУ ухвалив резолюцію, що в ній одмовляється визнати наявність і помилковість націоналістичного ухилу, проти якого провадиться боротьбу в КП(б)У, цим самим він виступив проти КП(б)У й фактично допоміг боротьбі, що її ведуть наші вороги проти КП(б)У.

Хоча пленум ЦК КПЗУ після заяви представника Комінтерну відмовився від своєї резолюції і анулював її, замінивши її відозвою до Комінтерну, але зміст відозви аналогічний змістові резолюції. Це лише характеризує ідейну невитриманість ЦК КПЗУ й залишає його на попередній позиції, скерованій проти КП(б)У.

6. Це все показує, що зазначена в листі ЦК КП(б)У до ЦК КПЗУ загроза дрібно-буржуазного ухилу в КПЗУ, як виявив тов. Максимович своєю заявою на пленумі ЦК КП(б)У, що політика компартії повинна розраховувати на „думку широких позапартійних кол“,— стає реальним фактом в житті КПЗУ.

7. ЦК КП(б)У звертає особливу увагу на те, що така лінія з боку ЦК КПЗУ має місце саме тоді, коли в польських фашистських колах прикладають всіх зусиль для того, щоб використати дрібно-буржуазні націоналістичні ухили на території Західньої України для підготування збройної інтервенції проти Радянського Союзу, взагалі, й радянської України зокрема.

В цих умовах доконче потрібна тверда більшовицька лінія КПЗУ в галузі національного питання, тверда боротьба проти націоналістичних ухилів та відхилень всередині самої КПЗУ та відмежування від якої б то не було підтримки націоналістичних ухилів, що мали місце всередині КП(б)У. В таких умовах відсутність лінії боротьби з боку ЦК КПЗУ проти націоналістичних ухилів у власних лавах може мати особливо небезпечні наслідки.

III

В цих обставинах, в яких перебуває тепер Польща й Західня Україна, перед КПЗУ широко повстають такі завдання:

а) Зміцнення зв'язку з робітничими масами Західньої України; об'єднання під комуністичним прапором пролетарів Західньої України всіх національностей і їхнє виховання в дусі інтернаціоналізму; утворення найміцнішого зв'язку робітничого руху Західньої України з робітничим рухом всієї Польщі.

б) Правильніший систематичний провід боротьбою широких трудящих мас проти їхнього економічного, політичного й національного поневолення, найширша підтримка й розвиток селянського аграрного руху; постійне поєднання аграрного руху з завданнями національного визволення та національно-визвольною боротьбою пролетаріату.

в) Боротьба за дальший розвиток національно-революційного руху проти погодження з польським фашистським урядом; охоплення своїм впливом дрібно-буржуазних елементів міста й села, що приєднуються до цього руху; боротьба з буржуазними й націоналістичними партіями та їхньою угодівською політикою.

г) Рішуча й тверда боротьба з контр-революційною кампанією наклепів та інсинуацій, що проводять українські буржуазно-націоналістичні петлюрівські й польсько-фашистські партії та організації проти радянської України й СРСР, проти ВКП(б) і КП(б)У; викриття в них дрібно-буржуазних вагань, сумнівів, напівугодівських елементів та груп у цьому питанні, ясна й чітка позиція в пропаганді та агітації серед робітничого класу й широких трудящих мас у питанні про ставлення до Радянської республіки.

д) Мобілізація всіх сил робітничого класу й широких трудящих мас Західньої України для боротьби проти інтервенційної політики Пілсудського.

е) Рішуче й безоговорочне подолання націоналістичного ухилу в своєму оточенні.

ЦК КП(б)У вважає за потрібне звернутися до Комінтерну та ЦК КПП, щоб вони розглянули питання національної політики ЦК КПЗУ та його позиції, і тим допомогли КПЗУ стати в усіх цих питаннях на правильний ленінський шлях.

До резолюції пленуму ЦК КП(б)У

про лінію національної політики КПЗУ.

1. Резолюція ЦК КПП з приводу виступу т. Максимовича на пленумі ЦК КП(б)У.

ЦК КПП стверджує цілком позицію своїх представників на квітневому пленумі ЦК КПЗУ в питанні про тов. Шумського, що приєдналися до позиції, на яку став на пленумі представник Комінтерну.

ЦК КПП гостро засуджує виступ представника ЦК КПЗУ на пленумі ЦК КП(б)У, який заперечував проти задоволення прохання т. Шумського звільнити його від роботи в УСРР і мотивував це тим, що коли тов. Шумський піде з роботи на радянській Україні, то це згуртує контр-революцію на Західній Україні. Такий виступ офіційного представника ЦК КПЗУ не міг не мати значіння політичної демонстрації проти національної політики ЦК КП(б)У та ЦК ВКП(б).

ЦК КПЗУ більшістю своєю не тільки не виступив проти цієї дуже великої політичної помилки свого представника, але, навпаки, утримувався від голосування за резолюцію представника ВККІ в даному

питанні. Цим самим ЦК КПЗУ солідаризувався з виступом свого представника і поставив себе у конфлікт з лінією Комінтерну та ВКП(б) в національному питанні.

Ця помилка ЦК КПЗУ набирає тим більшого негативного значіння, що за теперішніх умов у Польщі вона йде на руку урядові Пілсудського в його національній політиці на Західній Україні, скерованій своїм вістрям проти СРСР, і захоче підготовку війни проти Радянського Союзу під прапором справжньої „неналежності“ України.

Той факт, що провідна група в ЦК КПЗУ і далі настоює на цій своїй грубій помилці, сигналізує нам небезпеку націонал-більшовицького ухилу в КПЗУ.

ЦК КПП як-найрішучіше засуджує цю поведінку більшості ЦК КПЗУ, як в корені помилкову і антикомінтернівську, надто шкідливу для всього комуністичного руху на Західній Україні.

2. Заява ЦК КПЗУ.

ЦК КПЗУ констатує:

1. ЦК КПЗУ ніколи не перебував і не перебуває тепер в будь-якій опозиції до національної політики КП(б)У. ЦК КПЗУ цілком солідаризується з національною політикою КП(б)У та зо всіма практичними заходами КП(б)У в ділянці національної політики. ЦК КПЗУ завжди був переконаний

і не міг не мати цього переконання, що успішна боротьба з українським націоналізмом, який починає виявляти тепер підвищену активність як на Західній Україні, так і на Україні радянській, можлива тільки за щільного ідеологічного зв'язку КПЗУ з КП(б)У, тільки за рішучої боротьби з усілякими ухилами від ленінської лінії в національному питанні, звідки б вони не виходили.

2. ЦК КПЗУ констатує, що в виступах члена ЦК КП(б)У тов. Шумського виявилися ухили націоналістичного характеру, а саме: а) в недостатньому й несвоєчасному відокремленні від ухилів т. Хвильового, який висунув по лінії літературній гасло відокремлення від Москви та орієнтації на „психологічну Європу“, об'єктивно пішов назустріч українському націоналізмові, що ненавидить співробітництво українського пролетаріату з російським пролетаріатом і який прагне капітуляції робітничо-селянської України перед капіталістичною Європою; б) в низці фактів, відзначених у останніх резолюціях ЦК КП(б)У, наприклад, у заяві, що в партії панує тип „презренного малоросса“, що „в комуніста-українця мало доказових аргументів, якими можна було б парировати балачки українських націоналістів“ і т. инш. Тов. Шумський не тільки не відмовився від своїх помилок, а, навпаки, обстоюючи їх далі, тим самим пішов об'єктивно назустріч натискові націоналістичної дрібної буржуазії.

3. ЦК КПЗУ констатує, що виступ представника ЦК КПЗУ, кандидата в члени ЦК КП(б)У т. Максимовича на пленумі ЦК КП(б)У, який висловив сумнів про доцільність переміщення тов. Шумського за межі України, по суті став прихованням націоналістичних ухилів тов. Шумського. ЦК КПЗУ найрішучіше засуджує виступ тов. Максимовича і відзначає, що цей виступ є тим більше неприпустимий в зв'язку з серйозністю нинішнього моменту. Утворюючи враження, ніби між КПЗУ та КП(б)У існують суперечки в ділянці національної політики, тов. Максимович своїм виступом об'єктивно пішов назустріч українському дрібно-буржуазному таборі, що, намагаючись, знайти щілини в лавах КП(б)У, провадить тепер шалену кампанію проти УСРР та національної політики КП(б)У. ЦК КПЗУ констатує, що велика політична помилка, зроблена тов. Максимовичем, має своє джерело в настроях дрібної буржуазії.

Доказом цього може бути хоча б те місце заяви тов. Максимовича, де говориться, що вдоволення прохання т. Шумського щодо його переводу з України сприятиме консолідації табору УНДО, ніби-то наша партія в боротьбі за правильність своєї лінії в національній політиці повинна керуватися настроями дрібно-буржуазних мас.

4. ЦК КПЗУ констатує, що більшість ЦК КПЗУ, солідаризуючись з виступом т. Максимовича і не приставши на резолюцію, запропоновану пред-

ставником ВККІ, вчинила неприпустиму політичну помилку, що так само мало своє джерело у недостатньому пильнуванні що-до натиску націоналістичної дрібної буржуазії. ЦК КПЗУ цілком усвідомив те, що помилка більшості ЦК КПЗУ не тільки приховувала націоналістичні ухили в лавах КП(б)У, але, коли б вона тривала й далі, послабила б опір партії в боротьбі з націоналістичним табором, що, з'єднавшись з польським фашизмом, виявляє за теперішнього часу підвищену протирадянську активність.

5. ЦК КПЗУ зі всією відповідальністю заявляє, що він цілком солідаризується з останніми резолюціями ЦК КП(б)У, а також визнає за цілком правильну резолюцію ЦК КПП в питанні про помилку ЦК КПЗУ. ЦК КПЗУ, яскраво усвідомивши значіння нинішнього моменту, заявляє, що, провівши кампанію роз'яснення в лавах партії в питанні про зазначену вище помилку, він тим самим озброїть партію правильною й твердою лінією в національній політиці, що її в основному вже намітила VII конференція КПЗУ.

3. Заява меншости членів ЦК КПЗУ.

1. Наша точка зору в питанні про національну політику ЦК КП(б)У та націоналістичні ухили Шумського й Максимовича на поширеному квітневому пленумі ЦК КПЗУ в присутності представника

Комінтерну виявилася в тім, що ми голосували за подану ним резолюцію та висловили цілковиту солідарність із змістом листа ЦК КП(б)У до ЦК КПЗУ.

2. Позиція, що на неї стала більшість поширеного пленуму ЦК КПЗУ в питанні про нацполітику ЦК КП(б)У та націоналістичні ухили Шумського й Максимовича, була тяжкою націоналістичною помилкою, а те, що за резолюцію представника Комінтерну не голосували і лишили без відповіді лист ЦК КП(б)У, означало, що більшість ЦК КПЗУ дійшла до конфлікту з лінією Комінтерну та ЦК КП(б)У, а всю партію це дезорієнтувало й паралізувало в боротьбі з УНДО та фашистською диктатурою, бо правильна лінія боротьби з УНДО та фашистською диктатурою на Західній Україні залежить, насамперед, від правильного ленінського ставлення до національного питання і радянської України.

3. Декларація ЦК КПЗУ означає відмову від помилкової позиції, що на неї стала більшість ЦК КПЗУ, та рішуче засудження націоналістичних ухилів Шумського, а також недвозначне відокремлення від помилкової лінії Максимовича та його фракційної роботи.

4. Декларація дає докладну характеристику зробленої помилки, особливо за теперішнього часу, коли фашистський уряд разом з ундовсько-петлюрівською бандою готує збройний напад на СРСР.

5. Відмова більшості ЦК КПЗУ від зробленої помилки, всебічна її критика та відокремлення від помилкової лінії Максимовича дає певність, що дезорієнтація в національному питанні, що останніми часами трапилася в нашій партії, швидко мине.

Для цього ЦК повинен поставити в партійних організаціях, в партійній пресі національне питання на всю його широчінь і пояснити партійним масам небезпеку націоналістичних ухилів, особливо в момент підготовки війни проти СРСР.

Тільки партія, озброєна ленінською теорією та практикою в національному питанні в Західній Україні, тільки партія, що запроваджує правильну лінію в національному питанні,— зможе здійснити революційний союз робітників і селян на Західній Україні.

Поруч роботи коло поглиблення партійної свідомости у вищезазначеному питанні з метою максимально застерегти партію від націоналістичних помилок, ми повинні зробити її ще чулішою і здатною ставити опір натискові дрібно-буржуазного оточення з одного боку, а так само зробити її справжнім гегемоном експлуатованих і пригнічуваних мас Західньої України. Неодмінно слід перевести кілька організаційних заходів, а саме:

а) усунути тов. Максимовича від керівництва та роботи в КПЗУ;

б) поширити ЦК, ввівши до нього активних партійних робітників із партійних низів;

- в) ґрунтовно реорганізувати З. б. Д.;
- г) реорганізувати центральні партійні редакції;
- д) реорганізувати найважливіші відділи ЦК.

4. Додаткова заява ЦК КПЗУ.

В додаток до нашої попередньої заяви вважаємо за потрібне заявити таке:

1. Ми цілком усвідомили і характер і джерело наших ухилів. Ми як-найрішучіше заявляємо, що ми цілковито погоджуємося з останніми постановами ЦК КП(б)У і, не вагаючись і без застережень, переведемо їх у життя.

2. Зокрема що-до виступу тов. Максимовича на пленумі ЦК КП(б)У, то, як це відзначено в нашій першій заяві, ми розглядаємо цей виступ, як приховування націоналістичних ухилів тов. Шумського. Ми цілком погоджуємось з постановою ЦК КП(б)У, де сказано, що тов. Максимович „не тільки не відмежувався й солідаризувався з націоналістичними ухилами всередині КП(б)У в особі тов. Шумського, але, виступаючи, сам виявив націоналістичний ухил і пройнявся поглядом дрібної буржуазії, а саме в національній питанні“. Ми цілком усвідомили, що виступ тов. Максимовича об'єктивно пішов назустріч націоналістичній дрібній буржуазії і підтримував ті елементи в середині партії, що фракційно настроєні до національної політики КП(б)У. Як у своїй першій заяві, так і тепер потверджуємо,

що джерело ухилу тов. Максимовича полягає в натискові дрібної буржуазії. Докази цьому такі:

а) аргументація тов. Максимовича, ніби вдовольнити прохання т. Шумського про те, щоб відпустити його з України; значить викликати „дезорієнтацію, а то і вербування несталіх елементів під прапор фашизму, УНДО, Пілсудського“. Коли так підходити до справи боротьби з націоналістичними ухилами, то це доводить, що, виступаючи, тов. Максимович керувався настроями та поглядами дрібної буржуазії.

б) Вислів тов. Максимовича, що він, „виходячи з потреби, особливо в цей момент, вдвічі рішучіше давати одсіч всім нападам української націоналістичної контр-революції на нашу партію і не дати їй змоги використати хоч би найнезначніші розходження думок в нашому таборі“, напружити всіх сил, „щоб КПЗУ погодилася на постанови пленуму ЦК КП(б)У повнотою і без зауважень“.

Таким чином, т. Максимович виявив політичну безпринципність, бо, як це відзначено в листі КП(б)У, вважав за можливе для партії погодитися з постановами пленуму ЦК КП(б)У, не вважаючи на те, що насправді партія з ними не згодна, погодитися, виходячи з побоювань, щоб націоналістична дрібна буржуазія не змогла використати наші принципіальні розходження. Як це вже відзначено в нашій першій заяві, ми від імени ЦК КПЗУ рішуче засуджуємо виступ т. Максимовича і

потверджуємо, що цей виступ як взагалі, так і головним чином, в зв'язку з важливістю нинішнього моменту, політично був неприпустимий і шкідливий.

3. Висвітлюючи окремі ухили т. Максимовича, ЦК КПЗУ заявляє, що він ні в якому разі не хоче зменшити важливості та значіння своїх власних помилок і ухилів. Беручи на останньому пленумі ЦК КПЗУ під захист виступ т. Максимовича і приєднуючись до нього, більшість ЦК КПЗУ також стала на шлях націоналістичного ухилу і об'єктивно своєю позицією допомогла лише зміцнити опозиційно настроєні елементи проти національної політики КП(б)У так на радянській Україні, як і на Західній Україні. Ми цілковито погоджуємося з постановою ЦК КП(б)У, що наша позиція на пленумі ЦК КПЗУ об'єктивно „ідейно допомагала націоналістичним ухилам“, що були в лавах КП(б)У, що „заявляючи на словах про свою цілковиту ідейну солідарність зі всіма постановами ЦК КП(б)У і одночасно підтримуючи націоналістичні ухили в лавах КП(б)У“, більшість ЦК КПЗУ тим самим стала на шлях згаданого ухилу. Отже, як правильно зазначає постанова ЦК КП(б)У, позиція більшості ЦК КПЗУ об'єктивно мусила допомагати повстанню „єдиного фронту націоналістичного ухилу в українському національному питанні на радянській і Західній Україні“.

4. ЦК КПЗУ ще раз зі всією рішучістю та відповідальністю заявляє, що, перевірши роз'яснювальну

кампанію серед партійних мас з приводу ухилів, що їх зробила більшість ЦК КПЗУ, і піддавши їх більшовицькій самокритиці, вона зліквідує всі ухили і вживе всіх заходів до того, щоб забезпечити партію від усяких вагань у національному питанні та від викривлення її лінії під впливом дрібної буржуазії.

29, VI-1927 р.

З М І С Т

	Стор.
Передмова — М. М. Попова	3
Заява ЦК КП(б)У до Виконкому Комінтерну	5
Резолюція пленуму ЦК КП(б)У про лінію національної політики КПЗУ	21
До резолюції пленуму ЦК КП(б)У про лінію національної політики КПЗУ	
1. Резолюція ЦК КПП з приводу виступу т. Максимовича на пленумі ЦК КП(б)У	36
2. Заява ЦК КПЗУ	37
3. Заява меншости членів ЦК КПЗУ	40
4. Додаткова заява ЦК КПЗУ	43

Цена 10 коп.

Р

СКЛАДЫ ИЗДАНИЙ:

Харьков, ул. Свободной Академии, 5. Тел. 10-07

Москва, Кузнецкий мост, д. 5/15, уг. Б. Лубянки

Телефоны: 3-01-99 и 3-17-55